

# **gümüşlük akademisi bahçeyazı okuma grubu**

**21.05.2022 izmir buluşması**

**louise de bernieres**

**"yüzbaşı corelli'nin mandolini"**

**toplu değerlendirmesi**

## **Özden Duru:**

Yazar Louis de Bernières ile çalıştığım bir lisede öğrencilerime kompozisyon sınavında soru sormak amacıyla kitap ararken karşılaştım. Daha önce okumadığım bir yazardı; ama kitabın konusu muhteşimdi. Savaşın gereksizliği çok çarpıcı bir olay örgüsü ile dile getirilmişti. Güçlülerin hegemonyası ile başlayan savaşları çaresiz ve yaşamaktan başka bir isteği olmayan insanlar yapmak zorunda kalıyor; savaşı başlatan faşist liderler değil, masum insanlar ölüyordu. Çeviri oldukça iyiydi. Kitap okuyucuyu sıkmadan ilerliyordu. Gençlere olumlu bir mesaj da vereceğini düşünerek bu kitabı seçtim. Özellikle sanatçı bir ruha sahip, müziğe gönül vermiş Yüzbaşı Corelli'nin sevdiği kadına karşı savaşmak zorunda olması, onun naif yüreğinde taşıdığı savaşın ağırlığı beni çok etkiledi. İyi ki okudum dediğim bir kitap oldu.

Söz konusu yazarın bu kitapta ne anlattığı, nasıl anlattığı ve anlatım unsurlarına dair saptamalar:

Yapıtta II. Dünya Savaşı sırasında İtalyanların ve Almanların işgaline uğrayan Kefalonya adasında yaşananlar, savaşan askerlerin çektikleri zulüm, Yunanlı Pelagia ile İtalyan Yüzbaşı Corelli arasında yaşanan aşk anlatılıyor.

Savaşın acı gerçekleri ile birlikte dostluk, aşk, bağlılık duyguları da işlenmiş. O günün yaşamından kesitler sunan ayrıntılar okuru sıkmadan dile getirilmiş. Bunda çeviriyi yapan Sevgi Sanlı ve Özden Arıkan'ın başarılı çevirilerinin de payı büyük.

Romanda askerlerin ulusal kimlikleri, ulusların yöneticileri ile birlikte toplumsal yapısı da değerlendirilmiştir. Toplum kültürü, toplumların değer yargıları karşılaştırılmış; savaşların faşist ve diktatör yöneticiler tarafından başlatıldığı, boş yere masum insanların ölümlerine neden olduğu gösterilmiştir.

Savaşın acımasızlığı, toplum ve insan üzerindeki baskısı çok etkileyici bir anlatımla verilmiş. İki düşman ülke insanı -Yunan Pelegia ve İtalyan Corelli- arasında yaşanan aşkın yarattığı tezat, sevginin engel tanımazlığı ile savaşın gereksizliğini daha çarpıcı hale getirmiştir. Anlatımdaki mizah okumayı kolaylaştırmış, sıkıntılı savaş sahneleri arasında okuyucunun gülümsemesini sağlamıştır.

Yazar, Yunan mitolojisindeki öğelerden de yararlanmış. Onlara yeni özellikler katarak anlatımı güçlendirirken kahramanların farklılıklarını da ortaya koymuştur. Mizah öğelerinden yararlanması da yapıtın akıcılığını artırmıştır.

II. Dünya Savaşı sırasında önce İtalya, ardından da Almanya'nın işgaline uğrayan Yunanistan'da; Yunan yurtseverler II. Dünya Savaşı içinde Alman işgaline karşı çeşitli direniş örgütleri kurarlar. Bunlar arasında öne çıkan "Ulusal Kurtuluş Ordusu" (ELAS) sol, "Hür Demokratik Yunan Ordusu" (EDES) ise sağ eğilimlidir. Bu iki örgüt Alman işgal ordusuna karşı etkili bir mücadele içine girer. Farkı iki görüşün destekçileri daha sonra Yunanistan' da iç çatışmaya neden olacaktır.

Daha sonra bu iki görüş arasındaki fark savaşın da kaderini belirleyecektir. Dünyada farklı düşüncelerle ortaya çıkan faşist ve komünist liderler dünyanın geleceğinde söz sahibi olacaklarını göstermişlerdir.

Yüzbaşı Corelli uçarı bir ruha sahip, müziğe tutkun bir askerdir. Savaşın içinde Mandolin çalarak yaşamı güzelleştirmeye çalışır. Müziğin kitapta etkili bir biçimde kullanılması da savaşın acılarını hafifletmek, yaşama dair güzellikleri ortaya koymak için güzel bir karşıtlık oluşturmuştur.

Yapıtta Alman, İtalyan ve Yunan halkının kültürü, toplum yapısı, değer yargıları da incelendiğinden sosyolojik açıdan da II. Dünya Savaşı'nın etkisi çok çarpıcı biçimde gösterilmiştir.

### **Rezan Turhan:**

Bana göre romanın önemli üç teması vardı; Tarih –Kefalonya'nın tarihi, Mitoloji eşliğinde-, savaş ve aşk. Değerlendirmemi bu başlıklar altında yapacağım.

#### **MİTOLOJİNİN EŞLİĞİNDE KEFALAOYA'NIN TARİHİ;**

Yannis sonradan kızına devrettiği Kefalonya tarihini yazmak ister. Roman, doktor olan Yannis'ın başladığı, sonradan kızının devam edeceği bir çalışmadır bu. Odysseus 'un mitsel öğelerinden söz eder. Odysseus ile konu bağlantısı da yaşanan zorluklaralar ilgili olarak görülüyor.

"Ada halkı tanrı seçiminde yüzyıllar boyunca burada tutunmalarının sırrı olan büyük, sarsılmaz bir sağduyu göstermişti."

"Apollon'un bir Kefalonya kültü olarak benimsenmesini açıklamak hem pek güç, hem pek kolay. Adaya ayak basmamış olanlar akıl erdiremez. Oysa adayı bilenler için apaçık ortada. Çünkü Apollon ışık gücüyle anılan tanrıdır. Buraya uğrayan yabancılar iki günlüğüne körleşir." Sa:18

Bu ayrıntılı anlatım bana "Ulysses'ın ana karakteri mekândır" tanımını hatırlattı. Ada, İkinci Dünya Savaşı öncesinden başlayarak, 1990 lı yıllara kadar hayvanları, ağaçları denizi ve depremi de eklenerek ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Yazar bir İngiliz olmasına rağmen Yunanistan'ı ve adaları bir Yunanlı kadar fiziksel ve sosyal özellikleri ile çok ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadır.

"Sana bir şey diyeyim mi, delikanlı? Her Yunanlının, ister erkek, ister kadın, ister çocuk olsun, içinde iki Yunanlı vardır. Onlarda bizim bir parçamızdır. Hepimiz şiir yazarız, her birimiz kendinin her şeyi bildiğini sanır. Hepimiz yabancılara konukseverlik gösteririz. Her birimizin nostalji duyduğu bir şey vardır. Demem o ki, Yunanlının ciğerini bilirim."

#### **SAVAŞ**

İkinci Dünya Savaşını yazar, Kefalonya penceresinden anlatır. İtalyanlar, Almanlar ve İngilizler yukarıda sözü edilen bu güzel adayı cehenneme çevirirler.

"Kefalonya topraklarında tam olarak kaç İtalyan cesedinin yatığını kimse bilmez. En az dört bindi katledilenlerin sayısı ve belki dokuz bini buluyordu. Kesilip doğranmış insan eti 288.000 kilo muydu, yoksa 648.000 kilo mu? Acaba 1 8.752 litre berrak taze kan mı dökülmüştü, yoksa 42.192 litre mi? Deliller, alevler arasında kaybolup gitmişti işte." Sa. 336 da savaş böyle özetlenir.

Mandras ise savaş ile ilgili şöyle düşünmektedir: " Bu, savaşa gitmeyenlerle aramda bir uçurum açtı. Onlar beni nasıl anlayabilir? Ölümle burun buruna geleli, her dağ yolunda ölümle karşılaşalı, uykumda ölümle konuşalı, karlarda ölümle dövüşeli, ölümle zar atalı şu sonuca vardım: Ölüm benim düşmanım değil öz kardeşimdir. Ölüm Apollon'a benzeyen güzel ve çıplak bir adamdır. Yaşlılıkla sararıp solanları gönlü kaldırmaz. Ölüm mükemmeli arar. Gençlere ve güzellere düşkündür. Saçlarımızı okşamak, kası kemiğe bağlayan sinirlerimize dokunmak ister. Bizimle karşılaşmak için elinden geleni yapar. Yüzlerimiz yüreğini ferahlatır. Bize meydan okur, çünkü dürüstçe bir savaştan yanadır. Bir meydan savaşı sonunda ölümler arasında dolaşır. En yakışıklıları

seçip başlarına zafer taları koyar. Hepsini bir araya getirir. Kendi çocukları gibi şarabın bal tadında olduğu yere götürür. Yaşarken hiç bilmedikleri bir genişlik duygusuna ulaştırır onları.” Sa.154 Savaşa bakış açısının farklılığı ile ilgili bu düşünce ilgimi çekmişti

Aslında günümüzde de yaşadığımız savaş mantığının da arpıklığıdır bu. Yöneticilerin bozuk kişilikleri ve yaşanan ekonomi ıkmazı ile seçtikleri savaş daha devam edecek gibi görünüyor.

AşK

Pelagia ve İtalyan Yüzbaşı Antonia Corelli’nin aşkı romanın önemli ve akıcı anlatımlarından biridir. Müziğin de katkıları ile bu acımasız savaş ortamına bir farklılık kazandırır. Savaşta müzik yapmak, bir topluluk kurmak ve aşık olmak...

Ayrıca Carlo Guerco’nun, Francesco ve yüzbaşıya, ölümü göze alarak duyduğu aşk da çok güzel ve hüzünlü anlatımdı. Her ikisinin de önemli özelliği, insan her yerde duygusuyla yaşar ve ondan vazgeçmez. Savaşta ve depremin yıkıntılarının da yaşayan aşk ve dostluklar. Tabi bu arada iyilik ve kötülüğün bir arada yaşandığını da görüyoruz.

Mandolin aşkının başlamasını ve sürmesinin bir aracıdır ve daha sonraki nesillerde de etkisini ve önemini sürdürecek bir tablo çiziyordu.

Sonuçta yukarıda sözünü ettiğim  konu bütün farklılıklarına karşın i içe ve sürükleyici bir dille anlatılmıştır.

#### ROMANIN KARAKTERLERİ

Dr.Yannis: Romanın kurgusunda önemli bir rolü vardır. Tarihi bağlantılar ve insana bakış açısı, kızı ile ilişkileri başlangıçta romanın duygusunu yakalamamızda etkili olmuştur. Odysseus bağlantısını da başlangıçta kuran odur.

Yüzbaşı Corolli: Bir İtalya’ndır. Savaş görevlisi olarak gelmiştir. Mandolininin aracılığı ile askerleri müzik etrafında toplamayı başarmıştır. Bu müzik ile savaşa karşı bir duruştur. Ayrıca bu yoğun tempoda yaşadığı sadık aşk da takdire değer. Başlangıçta, süreç içinde ve sonuçta, aşk ile ilgili duyguları, tutumu romanın bu konuda önemli özelliklerinden biri olmuştur.

Pelegia: Çalışkan, dürüst, insanlara yardım için tıbbi öğrenmeye çalışan bir kadın rolü olarak anlatılır. Onun içinde aşk ve vefa emlidir.

Carlo: Eşcinselliği ile ilgili çok ne çıkan bir kişi olarak anlatılmamıştır. Fakat yürekli bir insan olarak çizilmiştir. Mandras, Drosula, Kyrie Velisairos da öne çıkan kahramanlardır.

Bunların dışında bir notu da eklemek istiyorum. Türkler ile ilgili olumsuz algıyı, Osmanlı döneminin yarattığı bir algı olarak değerlendirdim.

Çok önceleri okuduğum bu romanı ikinci defa okuduğumda da aynı zevki aldım. Seçimi ve iletileri için zden’e teřekkrlер.

#### Sema Demirsoy:

rusya ukrayna savaşı sırasında eseri okumak mandolinin büyüsünün düşük seviyede kalmasına neden oldu.müziğin gücünü savaşta hissedersin ama topla tüfekle her yerin yok olduğu aşamada geriye kalan çaresizlik ve acı olur.116.sayfada “savaş harikadır biri öldürülünceye kadar”tümcesi ile kitabın içine girmiş olsam da aşk,dostluk,tarihi olaylar ve faşist yöneticiler kurguya eşlik etse de biraz uzun geldi eser bana .pelegia’nın halasının düşünceleri yunan halkının bilinçaltının türk halkının bilinçaltına ne kadar yakın olduğunu gösteriyor.bir yunan adasına gidip yeni tanıştığın insanlarla hayatı paylaştığın zaman da türk yunan dostluğunun türk yunan düşmanlığına ülkeleri yöneten kişiler nedeniyle dönüştüğünü net kavrayabiliyor gözleyen kişi.365.sayfada “siz erkekler hepimiz salaksınız” diye bağırdı pelegia dünyayı kadınlara vereceksiniz ,bak o zaman savaş falan

kalıyor mu?umalım ki dünya böyle kadın yöneticileri ve barışı görebilir.louis bernieres'in latin amerika üçlemesi

1.emmanuel'in alt tarafları2.bay vino ve kokain kralı 3. kardinal guzman'nın belalı çocukları bu üç kitaptan sonuncusunu ikinci el kitapçıda bulup okudum.birinciden başlanırsa seri daha iyi anlaşılır.mehmet fikret arargüç tarafından ''büyülü gerçekçilik ve louis de bernieres'nin latin amerika üçlemesi''eseri yazılmış henüz okumadım.

''kardinal guzman'ın belalı çocukları''nı okurken louis bernieres'nin zengin hayal gücü,gülmece,lirizm,trajedi,masal karışımı bir romanı dini motiflerle ve heyecanlı bir ritimle yarattığını marquez ile tristram shandy beyefendinin hayatı ve görüşleri''kitabı yazarı laurence sterne'nin üslûbündeki mizahi başarıyı yakaladığını farkederek serinin diğer kitaplarını da okumaya karar verdim.

#### **F. Cihan Gökten:**

Filmi de olan bilinen tanınan bir kitap. Bazı kitaplar samimi olarak söylüyorum geniş kitleleri okumasını hak ediyor. Popüler olmak için yazarın bir çabasından bahsetmiyorum, yazar o kadar akıcı ve o kadar çok insana hitap edici bir durumu ve bir duyguyu o kadar sürükleyici ve kolay anlaşılır anlatmış ki bu kitabın çok okunan kitaplardan biri olması hiç şaşırtıcı değil. Savaş ve aşk. İki kadim konu.

Olay veya olaylar ikinci dünya savaşı sırasında Yunanistan'ın Kefalonya Adası'nda geçiyor. Savaşın insanları nasıl insanlıktan çıkardığını yazar tüyler ürpertici betimlemeleri ve yarattığı olay kurgusuyla muhteşem anlatmış. Savaş gözünüzün önünde cereyan ediyor ve siz dışarıdan büyük bir hüznle seyrederesunuz. İyi ki dışarıdan seyrettiğinize şükrederek. Mesela adada savaş başladığından beri falcılığın meslek olarak yükseldiğini yazmış bir yerinde. Ne kadar hüznü. Her şeyin eski haline dönmesi için dua eden insanlar. Cepheden gelen felaket haberleri. Her yerin yangın yeri gibi olması. Ve bu yangın yeri gibi olan savaşın tam ortasında bir mandolinden aşk şarkıları dinliyor okuyucu. İtalyan Yüzbaşı Corelli'nin ve Yunan Pelagia'nın aşkı. Aşka ve sevgiye dair çok güzel anekdotlar var.

Aşk ve savaş roman boyunca iç içe giderken bir dönem dünya tarihine de yakından tanık oluyorsunuz. Tabii ki bu tanıklık yazarın tanıklığına paralel. Tarihin çok çeşitli yüzleri vardır. Burada yazar kendi tanıklığını ve düşüncelerini edebi bir dille ifade etmiş. Roman tarihsel bir dönemi sosyolojik ve siyasi boyutları ile roman kahramanları üzerinden anlatıyor. Dedğim gibi çok akıcı ve kolay okunan popüler olmayı hak etmiş keyifli bir kitap. Kesinlikle etkileyici.

Bazı öyküler ve romanların sakladıkları alt metinler olur. Okurların açıp bulmak istedikleri veya her okura göre değişebilen ve hatta her okuduğunuz zamana göre değişen metinler. Yüzbaşı Corelli'nin Mandolini öyle bir kitap değil. Kolayca okunuyor. İnsan bazen de böyle rahat okunan ve sürükleyici ve etkileyici kitaplar okumak istiyor. Ben çok beğendim. Seçimi için Özden Hanım'a teşekkür ederim.

#### **Nuray Turhan:**

Kitabı elimden bırakmadan bir solukta okudum. 2. Dünya savaşı döneminde Yunan Adası olan Kefalonya'nın İtalyan ve Alman askerlerinin işgalini ve yaşanan aşk ilişkisini tanıklık etmesinin yanı sıra savaşın insan hayatları üzerinde yaptığı tahribat okuyucuya kolayca samimi bir şekilde aktarılmış. Mandras'ın masum bir balıkçıyken savaş sürecince gecirdiği değişim sonunda canavarlaşması , Arnavutluk dağlarında donma tehdidi altında savaşı , neler olup bittiğini anlamakta zorlanan Francesco ile ona tutkuyla bağlı Carlos'un dramatik sonları, Alman subayı Weber'in verilen emre karşı duramaması sonucunda cektığı vicdan azabı , askerleri eğlendirmek

icin getirilen kadınların hazin sonu, açlıkla mücadele eden ada halkının birde işgalcilere karşı durma mücadeleleri savaşın insan üzerinde nasıl tahripkar olduğunu vurgulamak adına çok etkileyiciydi. Depremın anlatıldığı bölümde zamansız ölen gençleri saklamakta zorlanan Kefalonya toprağının depremle sarsılması adanın acısını sanki kusması gibi geldi bana. Ama depremden sonra ki bölümlerde kitabın

biraz fazla uzatıldığını düşündüm. Filmı seyrettiğimde ise, film kitaptan bir hayli ayrılmış olmakla birlikte film müzikleri ve görüntüler çok iyiydi

Seçiminden dolayı Özden hn çok teşekkür ediyorum.

### **mustafa sütlaş:**

yazarın ilk *kırmızı köpek* adlı romanını okumuştum. farklı bir romandı. duyarlı ve içten gelmişti. sonrasında "kanatsız kuşlar"ı okudum. ayşe kulin'e benzettim ama ona göre ayrıntıları daha geniş biçimde anlatan, anti-komünist ve milliyetçi bir yazar olduğunu söyleyebilirim. romanı bir propagandif malzeme olarak ve bir tür toplum mühendisliği çabası olarak gündeme getirdiğini hissetmişim. dili yer yer hamaset edebiyatı, naat ve övgü/sövgüye dönüşüyordu. ayrıntılardaki aşırılık, özellikle "özetleme" formundaki bölümlerle, felsefi çözümlemeler ve bunu doğrudan okuru etkilemek için yapması, ne düşüncesi ne de olaylarda hiç bir boş yer bırakmaması, romanı bir tür konferansa dönüşen bir kurgu metin hâline getiriyor. doğrusu çok sevdiğimi söyleyemem. oldukça zor okudum.

### **Nuray Denirezer Kaya:**

“Savaş, harika bir şeydir. Filmlerde ve kitaplarda “ kitaptan alınan bu cümleyle kitap hakkında düşüncelerimi anlatmaya başlamak istedim..Ne kadar güzel bir söz..

Corelli'nin Mandolini, Louis de Bernières tarafından kaleme alınan ve II. Dünya Savaşı sırasında Yunanistan'ın Kefalonia Adasında konuşlandırılan İtalyan Ordusunda yüzbaşı olan Corelli ile bir doktorun kızı olan ada yerlisi Pelegia nın aşkını anlatıyor.

Aslında Pelegia Mandras adlı yine adalı olan bir gençle nişanlıdır.ancak Mandras'ın savaşa gitmesinden itibaren Pelega uzun bir süre ondan mektup alamaz. Pelega evlerinde kalan Yüzbaşı'ya aşık olur. Mandras uzun süre sonra savaştan ağır yaralı bir biçimde gelir. Doktor ve kızı tarafından muayene edilir. Pelega Manras'a mektuplarına niçin cevap alamadığını sorar. Mandras'da okuma yazma bilmediğini söyler. Arkadaşlarına da okutmak istemediğini çünkü kendisiyle dalga geçileceğinden korktuğunu söyler. Mandras tekrar savaşa gönderilir. Yunan tarafına gönderilen Mandras ile Pelega'nın aşkı yavaş yavaş söner.

### **2. Dünya Savaşı sırasında yaşanan ateşli bir aşk hikayesi**

Adeta Kefalonya ve halkının tarihini okudum. Adayı merak edip araştırıp resimlerine baktım..

Savaşı, işgali, direnişi, katliamı, yokluğu, Adalı Pelagia ile İtalyan Yüzbaşı Corelli'nin aşkını anlatan çok etkileyici bir kitaptı.

Çok beğendim.

Bu arada kitabın başında Carlo adında bir asker var, eşcinsel olan bu askerin erkeklere karşı bir ilgisi var. Bu İtalyan askeri Francesco adında bir askere aşık olur. Bir İtalyan komutanı bunlara bir görev veriyor. Askerler kendilerinin bu göreve en uygun kişiler olduklarını düşünüyorlar. Komutanın amacı İtalyan askerlerine İngiliz üniforması giydirerek Yunanlılara saldırmasını sağlamaktır. Böylelikle İngilizlerle Yunanlılar savaşırken durumdan faydalanıp Yunanistan'a çıkarma yapmak. Francesco ve Carlo'nun bu iş için seçilmesindeki kıstas ikisinin de ordunun en işe yaramaz adamları

olması. Ölmelerinin kesin olması. Olayların tersine dönmesi sonucu bu ikisi Yunanlıları öldürür. Francesco bir çatışmada ölür.

Carlo Kefolonya'ya gönderilir. Bu bölümde anlatılanlar da yazarın kurgudaki başarısı romanı buradan adaya taşıyıp bir aşk hikayesi ile birleştirmesi harika olmuş..Buradan Carlo'nun Corelli'nin hayatını kurtarması da ayrıca çok dokunaklı olmuş.

Savaş zamanında bile bazı insani duyguların ölmemiş olması ve ölümsüz aşkların varlığının birkez daha ispatlanması açısından iyi bir anafikir oluşturmuş.

Kitabı çok beğendim elimden bırakamadan okudum..Sinemaya uyarlanması da güzel olmuş daha özet olmuş..Kitaptaki çok sonra buluşan Corelli ile Pelegia ya acımıştım ama film de en azından bu kavuşmayı bu kadar uzatmamaları beni sevindirdi.

Yazarın diğer kitaplarından en azından birini bugün kitap hakkında toplantımızdan önce okumak isterdim..Ama daha sonra edinip mutlaka okuyacağım..

Yazarla tanıştığıma çok mutlu oldum..

### **Öge Çaldıran:**

İyon denizinde sedefi ışıklar adası Kefalonya, mitoloji,tanrılar, insanlar, savaş, aşk .

1995 yılında yazılmış , Louis de Bernières' in 41 yaşında yazdığı, 2.Dünya savaşını güzel mandolinin tınlarıyla anlattığı içinde müziği taşıyan roman ,filme alındıktan sonra ününü daha da perçinlemiş.

Yunanistan, Doğuyu Batıdan ayıran hem Coğrafi hem kültürel bir fay çizgisi üstünde bulunan ülke (sf135),İtalya, devasa Roma İmparatorluğunun miras yedisi,İngiltere, dünyanın her köşesinde parmak izleri olan diplomasi krallığı, Almanya sert çelikten ruhsuz savaş mimarı ,masum insanları birer ölüm makinası na dönüştüren hırçın savaş iklimi, savaşın bütün kiri pası , faşizmin doymak bilmez vahşiliği, kendi halinde bırakılsa denizin, müziğin, doğanın yerçekimine, bırakılsa, sakince yaşanıp gidilecek hayatlar.

73 satırbaşında anlatılır; bazen bir tiyatro oyunu bazen bir film izliyormuşum gibi hissettim bazen de fazla uzatılmış ayrıntıya boğulmuş gibi düşündüm.

Savaşın insanı nasıl vahşi bir ruha dönüştürdüğünün iktidarı elinde tutanların dünyayı ele geçirme heveslerinin ,aç gözlülüğünün bunca yıkıma rağmen son bulmadığının kızgınlığını acısını hissettiriyor yazar.

Kitabın başında yer alan Hummert Wolfe şiiri naif bir çığlık gibi insanı sarsıyor.

Adaların,ada yaşamının(savaş zamanları dışında)pek fazla değişmediğini bilmek o küçük adalarda, Akdenizin izini sürmek ,Ege ve İyon denizi..." adalar adalılar ne çok ve hâlâ birbirine benziyor " hatırlatması iyi geldi bana.

Sade akıcı anlaşılır bir dil mitolojik alıntılarla dinsel temalar törensel izlerle insanı sorgulamaya hesap sormaya neden ...Neden... NEDEN...

Nasıl kıydınız ? bu güzelim yerlere gençlere, bilgelere, diye söyleten bir roman.

Kitaptan uyarlanan film de gerek oyuncu kadrosu gerek senaryosu gerekse mekanların güzelliği ile oldukça etkileyiciydi .

### **Aysel Sayın:**

Yüzbaşı Corelli'nin Mandolini, II. Dünya Savaşı'nda Yunanistan'ın Batı kıyısındaki İyon adalarından biri olan Kefalonya adasında ve Ege'de geçer. Yunan adasını işgal eden İtalyan Ordusu'nda yüzbaşı olan Corelli ile ada halkından biri olan Pelgia arasında yaşanan aşk temel

alınarak savaşın dehşeti, insanın mantıksızlığı, acımasızlığı ve tüm bunlara inat, aşkın ve müziğin güzelliği vurgulanır romanda. Roman kahramanlarının gözünden İtalyanlara, İngilizlere, Almanlara ve Türklere ilişkin düşüncelerin yansımaları da çıkar karşımıza. Romanda çıkarıcı, acımasız insanların, diktatörlerin tarihin her döneminde benzer özellikler gösterdiği gerçek tarihi kahramanlar üzerinden kurgusal olarak yansıtılır. Duçe'ü anlatan bölümde tarihteki tüm diktatörlerin benzer özellikler taşıdığını görürüz. Duçe'ün tarihteki tüm diktatörler gibi arkasında büyük bir halk desteği olduğunu, iyi bir hatip olduğunu, travma yaşatan bir çocukluk ve gençlik geçirdiğini, vizyonsuz, kin dolu, acımasız olduğunu, kan döktüğünü ve döktürmekten zevk aldığını, hileye başvurduğunu, yalancılığını, dini duyguları ve inançları istismar ettiğini, düşüncenin üstesinden gelemeyince düşünenin üstesinden geldiğini yani kısacası psikolojik sorunları olduğunu görmekteyiz. “Askerler! Her ulus, layık olduğu lideri başına geçirir” (sayfa 239) Ama ne yazık ki bunları iktidara getirenler yine kendi halklarıdır ve tarih boyunca insanlığa zararları çok büyüktür. (Sayfa 231-239) 100. Sayfaya kadar zor okunan 100. Sayfadan itibaren daha akıcı olan bu romanda savaş, aşk, savaşın dehşeti, yıkıcılığı aşkın her şeye rağmen var olduğunu ve güzelliğini bulmaktayız. İlahi bakış açısı ve 3. Tekil kişili anlatımın kullanıldığı bu roman tarihsel gerçeklerin temel alındığı tarihi bir romandır.

### **Emel Kadör:**

II.Dünya Savaşı öncesi. Faşist liderlerin elinde bir Avrupa. Yunanistan'da küçük bir yerleşim. Asırlık zeytin ağaçları, güzel koylarıyla küçük bir ada, Kefalonya. Kendi haininde yaşayan mutlu insanlar. Günlük hayhuy içinde yeşeren aşklar.

Adalılar; kral yanlıları, komünistler, dindarlar dünyanın en güçlü adamı olduğu iddasındaki Valisarios'un meydanındaki gösterisini sevecen şakalarla izliyor.

Odyseus'un gemilerinin Kefalonya çamından yapıldığı söylenen adanın merkezinde bulunan köy kahvesindeki radyodan dinlenen haberler “çok uzaklarda” sanılan bir büyük savaşın sinyallerini veriyor. Almanya'da Hitler, İtalya'da Il Duce “En büyük imparatorluk olma” hayalleri içinde yeni cepheleer yaratma peşinde. İngiltere tüm devletlerle, görünüşte ittifak halinde.

Yunanistan başına geleceklerin farkında değil henüz. Denizin karşı yakasındaki Mussolini, eski defterleri karıştırıyor. Aradaki Arnavutluk'ta bir suikast planlayıp bunu da Yunanların üzerine atarak orayı safına çekme planını devreye sokuyor.

Arnavutluk'un yararlanması amacı ile yapıldığı söylenen uzun yollar, hep Yunan sınırına dayanıyor nedense; ama Yunanistan'ı işgal etmek için uzanan bu yolda çalışan masum askerler, onu neden yaptıklarını bilmiyor. Hiçbir zaman da bilemeyecekler, iki kişi dışında. Savaş şarkıları, ortalığı inletmeye başladı...

Tepedeki evinde, kızı güzeller güzeli Pelagia ile birlikte hastalara şifa dağıtan Dr Yannis, bir yandan şakalarıyla kırıp geçirirken herkesi birnyandan da “Kefalonya'nın Yeni Tarihi” adlı eserini yazmakta. Pelagii, kendisine tutulan okuma yazması olmayan Mandras'la, Dr. Yannis'in hayret etmesine rağmen her fırsatta buluşuyor ve sonunda onunla nişanlanıyor da...

Savaş yayılır ve Yunanistan İtalyanlar tarafından işgal edilince adadakiler kendilerini savunmakta güç birliği içine girer. Adaya çıkan İtalyan askerleri saldırgan değil sakin insanlardır. Her eve bir İtalyan asker yerleştirmeye karar verirler. Doktorun evine de Yüzbaşı Corelli yerleşir.

İri yarı cüssesinden beklenmeyen incelikteki kişiliğiyle, onu içten içe seven ama asla bunu dışa vurmayan eşcinsel Carlo, yüzbaşının en yakın askeri ve arkadaşısıdır. Antonio adını verdiği mandolini, Scala adını verdiği müzik grubu ile adaya tatile gelmiş havasındaki içi müzikle dolu, barışçıl, hep yeni besteler yapan Yüzbaşı Corelli ile Pelagia arasında gelişen aşk askerde olan

nişanlı Mandras'ın varlığı, doktorun uyarısı ve var olan koşulların dayatması ile pek fazla dışa yansıtılmaz.

Savaş tüm şiddetiyle yayılır, saflar iyice netleşir, adadaki yaşam giderek zorlaşır. İtalyanların tavrı değiştirmesi, Almanların ağırlığı iyice hissedilir. Öte yandan Yunanistan, birbirinden farklı ayaklanmalar, çeteleşmelerle bir iç savaşın ortasında kalır. Mandras'ın da içinde bulunduğu komünist çetelerden bazıları kendi halklarına işkence etmekten çekinmez. Savaş, insanları acımasızlığın batağına itmekte, yalnız ve yoksul halklar açlıkla da mücadele etmektedir.

İttifaklar dağılır. Almanlar adadaki İtalyan birliğini kurşuna dizer. Son anda Yüzbaşı Corelli'nin önüne geçen Carlo, onun ağır yaralı olarak kurtulmasını sağlar. Tedavisini yapan doktor ve kızı, onun adadan kaçmasına yardım ederler. Bir daha birbirlerinden haber alamazlar.

Savaşın sonlarına doğru kapılarının önüne konan bir bebeği büyütür, ona anne olur, babası gibi doktorluk yapmaya ve savaş bitince tıp okumaya karar veren Pelagia. Bu hayali de onunla birlikte yaşanır ne yazık ki.

Yazar, Louis de Bernieres, yayılan savaşı tüm acılarıyla yaşayan bu ada hikayesi çevresinde; toplumların, insanların değişen koşullardaki davranışlarını tüm gerçekliğiyle yansıtıyor. Hangi ulustan olursa olsun, insan insandır. Barış, savaşa evrildiği anda, insanın ayakta kalabilmek adına her türlü rezilliği göze almasını okutuyor bize yazar. Bu coğrafyada -ve pek çok coğrafyada da elbette- yabancıları olmadığımız acı hikayeleri anımsatıyor, yüreğimize dokunuyor.

Zengin çağrışımlarla bezeli anlatımıyla insan soyunun genlerine işlemiş duyguları mitolojik göndermelerle destekliyor. Yunan Tanrılarını, topraklarındaki kalıntıların izlerini sürüyor. Homeros'un anlattığı Odeysea destanının kahramanı ile karşılaştırmalar yapıyor.

Temelinde umudu ve iyiliği de barındırıyor roman. Bence en çok da bunu vermek istiyor. İyiliğin her koşulda ve her şeye karşın var olabileceğini, var edilebileceğini en büyük dayanma gücünü insana iyilik duygusunun vereceğinin savunuyor. İyilik varsa umut var. En kötü anlarda bile bir umut, yaşama anlam katıyor. Savaş çocuğuna, Pelagia'nın Mandras'ın annesi Drosula ile sahip çıkması başka nasıl açıklanabilir?..

Bu hikayeler dünyanın her yerinde yaşanmış benzerlerinin kardeşidir. İşgaldeki adada, doktora ilaç ve malzeme veren İtalyanlar, savaşta gördükleri karşısında Tanrıya kafa tutup başka bir kimliğe dönüşen rahip, adada bulunmaktan utanan yüzbaşı, içi sevgi ve merhametle dolu Carlo. Asker, din adamı, doktor, sivil kişiler. Kimi Faşistlerin elinde bir ölüm makinesine dönüşen robotlar gibi ruhsuz; kimi de iyilik adına ölümü göze alacak kadar sevgi dolu yürekleriyle, cesaretle; dirençli, özverili ruha sahip insanlar. Yazar karşıtlıkları başarıyla yansıtıyor.

Bazı yerlerde birinci tekil kişi, bazı yerlerde üçüncü tekil kişili anlatım kullanıyor. Tarih bilgilerine dayanan bölümler, akıcılığı sekteye uğratıp okuma keyfini zorlasa da adadaki betimlemeler, anlatımdaki bütünlük, karakterlerin işlenmesi, kurgusu, merak duygusunu kitap boyunca canlı tutuyor.

Yüzbaşı Corelli'nin Mandolini, okuru besleyen bir roman. Seçimi için teşekkürler.